Aslauga's Ritter.

Eine Erzählung

von

Friedrich Baron de la Motte Fouqué.

Williams and Norgate,
14, Henrietta Street, Covent Garden, London;
20, South Frederick Street, Edinburgh.
1863.

FRIEDRICH HEINRICH KARL, BARON DE LA MOTTE

ASLAUGA'S RITTER

DE RIDDER VAN ASLAUGA

1 8 6 3

vertaling:

Ruud Muschter
∴

Groningen

muschter@home.nl
www.archive.org

2 juni 2026

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave 3
Inleiding van de vertaler 4
Bronvermelding 5
De tekst 6

INLEIDING VAN DE VERTALER

Het werk betreft een relatief moderne ridderroman. Inhoudelijk is het qua thema vrij vlak. Op geen enkel moment is er sprake van een prachtige en spannend uitgewerkte plot. In tegenstelling tot de veel oudere ridderromans is het verhaal niet meeslepend.

Een van de beide hoofdpersonen blijkt aan het eind plotseling gestorven te zijn, zonder dat er naar een duidelijke oorzaak is toe geschreven. De lezer wordt erdoor overvallen en het verhaal gaat als een nachtkaars uit.

Ruud Muschter.

BRONVERMELDING

Königsberg, 1872

https://www.digitale-sammlungen.de/en/view/bsb11018367?q=Rosenkreuzer&page=,1

Bayerische Staatsbibliothek München

DE TEKST

Eerste hoofdstuk.

Op het eiland Fühnen woonde lang geleden een edele heer, die 'Frode, de Skaldenvriend' heette. Aldus genoemd, aangezien hij niet alleen alle roemrijke en edele zangers gaarne in zijn fraaie burcht onderbracht, doch ook van de oeroude liederen, spreuken en sagen met grote moeite trachtte te vinden hetgeen daarvan nog in runenschrift of op andere wijze ergens over was. Hij had zelfs in dit opzicht enkele reizen naar IJsland gedaan en daarbij bloedige gevechten met de zeerovers gehouden, want hij was een zeer manhaftige ridderheld en speurde zijn grote voorvaderen niet slechts in liederen na, doch ijverde hen ook na met het zwaard. Hoewel hij nog vrijwel in de jaren van de jongelingsbloei verkeerde, verenigden zich toch alle andere edele heren van het eiland gaarne om zijn raadgevingen en zijn banier. Ja, zijn roem was reeds over de zee naar het naburige Duitse rijk getrokken. Zo wilde hij het echter ook, want het zou zijn hart hebben gebroken, wanneer hij had moeten geloven dat er ooit over hem geen liederen werden gezongen en geen sagen verteld.

Op een fraaie herfstavond zat deze eer minnende heer voor zijn burcht, zoals hij het gaarne placht te doen, om zeer ver naar alle kanten over land en zee te kunnen uitkijken en ook om de voorbijtrekkende wandelaars, naar zijn edele gastvriendelijkheid bij zich uit te nodigen. Doch heden zag hij maar weinig van al datgene waarnaar hij anders gewend was uit te zien, want een oud boek met kunstzinnig, fraai geschilderd schrift, dat een wijze IJslander hem nog maar kort daarvoor had toegezonden, lag op zijn knieën. Het was de sage over de fraaie dochter van Sigurd, Aslauga, die aanvankelijk, haar hoge geboorte verbergend, in eenvoudige kleren bij gewone boerenlieden geiten hoedde, en toen aan de koning Ragnar Lodbrog met de golvende gouden sluiers van heur haarlokken beviel en uitein-

delijk als diens prachtige koningin op de Deense troon prijkte tot aan de tijd van haar einde.

De ridder Frode was het te moede, als rees de gracieuze gebiedster Aslauga levend en waarachtig voor hem op, zodat zijn stille, dappere hart, hoewel aan alle vrouwen dienstbaar, doch tot dan toe nog nimmer tot geneigdheid jegens een enkele vrouw getroffen, thans voor de schone dochter van Sigurd fel in liefde ontvlamde. "Hoe zit het," dacht hij bij zichzelf, "dat zij reeds sinds meer dan honderd jaar van de aarde verdwenen is? Terwijl zij mij toch licht en klaar in mijn hart kijkt, en wat kan een ridderlijk man nog beter willen? Derhalve moet zij thans ook voorgoed mijn lieve minne blijven en mijn helpster in strijd en lied." Hij maakte ook meteen een gezang op zijn nieuwe liefde. Dat ging als volgt:

"Zij rijden en zoeken door dal en hoogten
Naar een fijn liefje wonderschoon;
Door stad en burcht houden zij vaart,
Om een wonderzacht liefje te zoeken;
Zij speuren waar nimmer een opgang heen ging,
Om een zeer verstandig liefje te zoeken.
Ach rijd, gij ridders, ge vindt het niet,
Ik heb het gevonden in het licht der zang,
Ik heb het gevonden, zacht, verstandig en schoon,
Ik wil het door moedige daad verheffen.
En zag ik het in het leven ook nimmer aanwezig,
Zo wordt mij in de dood haar aangezicht duidelijk,
En woont het niet meer op deze aardbol,
Dan sluiten wij eronder de zoete bond.
Goedenacht, lieve wereld! Zoet lief, goedendag.
Zal vinden, wie getrouw slechts moge zoeken."[1]

"Daarbij komt het ook nog veel op geluk aan", zei een holle stem dichtbij de ridder. En toen hij om zich heen keek,

[1] Het origineel heeft het rijmschema aabbcc (…).

ontwaarde hij de gedaante van een armelijke boerin, zo dicht in grauwe doeken gehuld, dat hij van haar gelaat ook niet het geringste kon waarnemen. Zij keek bij hem over de schouder in het boek en zei met diep gezucht: "De geschiedenis ken ik zeer goed, en het vergaat mij niet beter dan de joffer[2] waarover daarin geschreven staat." Frode staarde haar verwonderd aan. "Jawel, jawel," ging zij met wonderlijk geknik van haar hoofd voort. "Ik ben toch de kleindochter van de machtige Rolf, aan wie de fraaiste burchten en wouden en velden van dit eiland toebehoren. Jouw burcht en jouw marken, Frode, behoorden hem onder andere ook toe. Thans zijn wij tot armoede verlaagd en aangezien ik niet zo schoon ben als Aslauga, is er tot herstel geen hoop meer en verhul ik derhalve liever gans mijn arme gelaat." Het was alsof zij hete tranen weende onder de sluiers. Daardoor werd Frode zeer bewogen en vroeg haar, hem toch om godswil te laten weten hoe hij haar kon helpen. Hij was een nakomeling van de grote oud-Noorse helden en wellicht nog iets meer dan die, namelijk een goed christen. "Ik geloof haast," murmelde zij van onder het omhulsel, "dat je dezelfde Frode bent die zij 'de goede' noemen en 'de Skaldenfriend', en over wiens grootmoedigheid en mildheid zij wonderlijke geschiedenissen vertellen. Wanneer dat zo is, dan zou ik geholpen kunnen zijn. Je hoeft aan mij immers slechts de helft van jouw akkers en weiden af te staan, en ik kwam in de stand om halfweg een leven te leiden zoals het de kleindochter van de machtige Rolf betaamt."

Daarop keek Frode nadenkend voor zich uit, deels aangezien zij om zoveel gevraagd had, deels ook, aangezien hij overwoog of deze wel werkelijk van de geweldige Rolf zou afstammen. De verhulde echter zei na enig zwijgen: "Ik heb mij niettemin wellicht vergist, en ben je die zeer geprezen, mildhartige Frode niet. Hoe zou die zich vanwege zulk een kleinigheid zolang bezonnen hebben! Doch laat het laatste geprobeerd zijn. Zie, omwille van de schone Aslauga, over wie je zojuist gelezen en

[2] "Fräulein".

ook goed gezongen hebt, omwille van de heerlijke dochter van Sigurd, vervul me mijn verlangen." Daarop richtte Frode zich vurig op, riep: "Het geschiede zoals ge gevraagd hebt", en reikte haar ter bekrachtiging zijn ridderlijke rechterhand. Doch hij kon de hand van de boerin niet grijpen, hoewel de donkere gedaante steeds dicht voor hem bleef staan. Een heimelijk gruwen begon derhalve door zijn ledematen te sluipen, terwijl plotseling een licht als van de verschijning uitging; een gouden licht, waarin zij zich geheel en al hulde, zodat het hem leek alsof Aslauga voor hem stond, in de golvende sluier van haar gouden haar gekleed, en hem vriendelijk toelachte. Verrukt en verblind zonk hij op zijn knieën. Toen hij eindelijk weer overeind kwam, zag hij slechts een herfstige neveldamp over de weiden trekken, aan de omtrekken ervan met laat avondlicht omzoomd, en ze dan ver op de golven van de zee verdwijnen.

De ridder wist niet, wat hem was overkomen. In gedachten verzonken, schreed hij naar zijn vertrekken terug en meende nu eens zeer zeker, dat hij Aslauga had gezien, dan ook wederom dat hem slechts een kobold met bedrieglijke trucs was verschenen, de dienst die hij aan de dode gebiedster beloofd had, op een boosaardige manier bespottend. Doch wanneer hij voortaan door dal en woud en heide trok, of wegzeilde op de golven van de zee, kwamen hem soortgelijke verschijningen tegemoet. Op een keer vond hij een citer in het woud liggen en joeg een wolf daarvan weg. En toen de citer onaangeraakt in tonen ontsprong, verhief zich een fraai kindje daaruit, zoals Aslauga ooit ook op gelijke wijze gevonden werd. Toen zag hij geiten op de hoogste strandbergen klauteren, en een gouden gedaante als hoedster bij hen. Daarna een oplichtende koningin in een stralende bark dicht aan hem voorbijvaren en hem vriendelijk groeten. En toen hij dat alles wilde naderen, was er nevel en wolken en geur. Wellicht konden er vele liederen mee gezongen worden. Steeds echter onderkende hij er zoveel uit, dat de schone gebiedster Aslauga zijn dienst aannam, en dat hij thans inderdaad en naar waarheid haar ridder was geworden.

Tweede hoofdstuk.

Ondertussen was de winter aangebroken en voorbijgetrokken. In de Noorse landen gaat het er zo aan toe, dat degenen die hem verstaan en er van weten te houden, zeer fraaie en betekenisvolle beelden meebrengen, waaraan menig mensenkind zich, wanneer van aards geluk sprake is, kon genieten voor alle tijd op aarde. Toen nu echter de lente kwam stralen met opengegane knoppen en stromende wateren, kwam ook uit het Duitse rijk een zeer bloemige, zonneklare boodschap naar Fühnen.

Er was namelijk aan de rijke oevers van de Maine, daar waar hij door het gezegende Frankenland stroomt, een haast koninklijke burcht, waarvan de verweesde erfgename een verwante van de Roomse keizer was. Zij heette Hildegardis en was wijd en zijd als de allerschoonste jonkvrouwe bekend. Nu wilde haar keizerlijke oom, dat zij ook de allerdapperste ridder die men wijd en zijd aantrof, zou willen trouwen en geen ander. Derhalve deed hij naar het voorbeeld van vele edele heren in zulke gevallen en schreef een toernooi uit, waarin de eerste prijs de hand van de heerlijke Hildegardis was, voor zover de winnaar niet reeds een echtgenote of anderszins een vriendin in het hart droeg. Want geen enkele weerbare en ridderheld van gelijke stand moest van de strijd buitengesloten zijn, opdat er kond werd gedaan van een des te rijkere wedstrijd van moed en kracht. Nu schreven ook aan de roemvolle Frode zijn Duitse wapengenoten hierover, en hij rustte zich uit om op het feest te verschijnen.

Bovenal smeedde hij zich een heerlijke uitrusting, zoals hij onder de wapensmeden van het ganse en derhalve wijd beroemde Nordland de voortreffelijkste was. De helm werkte hij uit zuiver goud en vormde hem zodanig, dat hij er geheel en al als louter kroezige lokken uitzag, herinnerend aan het goudachtige lokkenhaar van Aslauga. Zo ook vervaardigde hij op het borststuk van het met zilveren platen bedekte harnas een gouden, halfreliëf gedaante, die Aslauga voorstelde in haar

lokkensluiers, opdat er meteen bij de aanvang van het toernooi kond werd gedaan: deze ridder, de beeltenis van een dame op de borst dragend, vecht niet om de hand van de schone Hildegardis, doch slechts omwille van de vreugde in de strijd en om ridderlijke roem.

Daarna trok hij een fraai Deens ros uit zijn stallen, scheepte het zorgzaam in en zeilde fortuinlijk ernaartoe.

Derde hoofdstuk.

In een van de fraaie beukenwouden die men veelvuldig in de gezegende Duitse landen ziet, trof hij op een keer een jonge, vriendelijke ridder aan, van fijne gestalte. Deze nodigde de edele Noorman voor de maaltijd uit, die hij zich zeer behaaglijk op een plaggenplek onder de schaduw van de lieflijkste twijgen had bereid. Toen nu beiden vergenoegd samen spijsden, begonnen zij elkander zeer aardig te vinden en verheugden zich, toen zij bij het opbreken bemerkten dat hun bestemming hen voorlopig nog op een en dezelfde weg voerde. Niet echter, dat men er vele woorden aan had besteed. Veelmeer was de jonge ridder, die zich Edwald noemde, van een bijzonder zwijgzame aard, zodat hij wel urenlang in stil glimlachen kon zitten, zonder zijn mond één enkele keer te openen. Maar juist door dit stille glimlachen openbaarde zich een vrome, lieflijke gratie. En wanneer dan zo nu en dan een eenvoudig, doch zinnig woord over zijn lippen kwam, verscheen het als een dankwaardige toegift. Zo was het ook met de kleine liederen die hij nu en dan zong. Ze waren bijna net zo snel gestopt als begonnen, doch in hun korte duur weefden ze een diep, aantrekkelijk leven, of het nu gevormd was als een vriendelijke zucht, of als een zalig glimlachen. Het kwam de edele Frode voor, als reed een jongere broeder met hem mee, of zelfs een aardige, bloeiende zoon.

Zij bleven op deze wijze verscheidene dagen lang bij elkander. Het scheen haast, dat hun pad hun in onscheidbare vereniging was voorgetekend. En hoezeer zij zich daarover ook verheugden, keken zij elkander toch bij het opbreken of bij wegsplitsingen, wanneer zich nog immer geen verandering in hun richting wilde openbaren, weemoedig aan. Ja, het was soms alsof er in Edwalds terneergeslagen oog een traan blonk.

Daarop geschiedde het een keer, dat zij in de herberg op een zeer overmoedige ridder stuitten. Hij had een reusachtig grote gestalte en sterke ledematen en een vreemde, niet-Duitse taal en zede. Hij zou uit het land Bohemen zijn gekomen. Deze keek

merkwaardig glimlachend naar Frode, die zojuist wederom het oude boek met Aslauga's geschiedenis voor zich had genomen en ijverig daarin las. "Gij zijt wellicht een geestelijke ridder?", vroeg hij hem en scheen daarmee een ganse rij van brutale grappen te willen aanheffen. Doch het ontkennende antwoord kwam zo ernstig en gevat uit Frodes mond, dat de Sorberidder[3] zich plotseling inhield, zoals men soms wel ziet dat dieren die hun koning, de leeuw, wagen te nekken, zich door één enkele blik van deze spoedig rustig gedragen. Rustig echter hield deze Sorberidder zich echter nog niet. Veelmeer ving hij aan, de jonge Edwald te nekken over wiens bescheiden gestalte en zwijgzaamheid, waarbij deze aanvankelijk zeer geduldig bleef, ten slotte echter, aangezien de vreemdeling een ongepast woord zegde, opstond, zijn zwaard omgordde en met een sierlijke buiging sprak: "Ik dank u, heer, dat ge mij de gelegenheid wilt geven te bewijzen, dat ik noch een trage, noch een ongeoefende ridderman ben. Want slechts alleen aldus, valt uw gedrag te verontschuldigen, dat men anders zeer onopgevoed zou moeten noemen. Komt het u gelegen?"

Daarmee schreed hij naar de deur. De Sorberidder volgde honend lachend. Frode was zeer bezorgd om zijn jonge, aardige vriend, wiens eer hem echter veel te dierbaar was om hem op de een of andere wijze te willen vertegenwoordigen.

Spoedig echter bleek, dat de Noorman zich onnodig zorgen had gemaakt. Met net zoveel kracht als behendigheid viel Edwald zijn reusachtige tegenstander aan, zodat het haast aan te zien was als de gevechten van ridders tegen woudmonsters, waarover wij in oude boeken lezen. Ook vond de afloop plaats op soortgelijke wijze. Edwald ontweek de Sorbe toen deze voor een beslissende houw uithaalde en wierp hem met worstelaarskracht tegen de grond. Daarna verschoonde hij echter de overwonnene, hielp hem hoffelijk weer overeind en ging naar zijn ros. Spoedig daarop verlieten hij en Frode de herberg en nogmaals voerde hun reis hen langs een en dezelfde straat.

---

[3] Onduidelijk. Duidt mogelijk op de Catalaanse rivier de Sorbe.

"Dat zie ik van nu af aan gaarne", zei Frode, terwijl hij vergenoegd op de gemeenzame weg wees. "Ik moet je slechts toegeven, Edje," - hij had zich eraan gewend zijn jonge vriend in vriendelijke vertrouwelijkheid bij deze kinderlijke naam te noemen - "ik moet je slechts toegeven: wanneer ik tot nu toe eraan dacht dat jij wellicht mee naar het toernooi zou willen trekken, dat ter ere van de schone Hildegardis gehouden wordt, werd ik bang om het hart. Jouw edele, ridderlijke moed onderkende ik wel, doch ik vreesde dat de kracht in jouw kwetsbare armen er wel eens niet toereikend voor mocht zijn. Thans heb ik je leren kennen als een vechter die zijns gelijke zoekt en Gods lof, wanneer wij steeds over dezelfde weg trekken, en wees zo spoedig mogelijk welkom binnen de perken!"[4]

Edwald echter keek hem zeer weemoedig aan en zei: "Wat helpt mij m'n gereed zijn in de ring, en de kracht wanneer ik die tegen jou moet gebruiken en het om de hoogste prijs van het leven gaat, die toch slechts één van ons kan gewinnen! Ach, ik heb de droeve boodschap dat ook jij naar het toernooi van de schone Hildegardis trekt, vooraf reeds lang met bezwaard hart vermoed."

"Edje," antwoordde de lachende Frode, "jij aardig, vriendelijk kind, zie je dan niet, dat ik reeds de beeltenis van een schoonheid op mijn borstharnas draag? Mijn strijd geldt slechts de roem van de zege en niet jouw schone Hildegardis."

"Mijn schone Hildegardis!," zuchtte Edwald, "dat wordt zij wel thans en nimmermeer. Of wanneer zij het wordt, ach Frode, zo steekt het mij niettemin door het hart. Ik weet, de trouw van het Nordland is diepgeworteld, zoals jullie rotsen, en moeilijk te smelten, zoals de sneeuwtoppen ervan, doch geloof slechts dat geen enkel mensenkind ongestraft in de ogen van Hildegardis mag kijken. Immers heeft zij, de trotse, de zeer trotse jonkvrouwe, mijn stille, deemoedige gemoed zozeer ontstoken, dat

---

[4] "wilkommen mir baldigst gegenüber in den Schranken". De 'Schranken' zijn de omheiningen van een toernooi.

ik de afgrond vergeet die tussen ons ligt en haar wil na-ijlen en liever wil ondergaan, dan mij de vermetele hoop te ontzeggen dit adellijke gemoed voor mij te gewinnen."

"Ik zal je daartoe helpen, Edje," antwoordde Frode, nog steeds lachend, "als ik maar wist hoe de machtige gebiedster eruitziet. Ze moet lijken op de Walkuren van onze heidense voorvaderen, aangezien immers zovele moedige helden voor haar sneefden." Edwald trok ernstig een beeltenis uit zijn borstharnas tevoorschijn en hield het hem voor. Star en als betoverd keek Frode ernaar. Zijn wangen gloeiden, zijn ogen fonkelden, het lachen verdween van zijn aangezicht, zoals zonnelichten voor de verduisterende storm van de weiden trekken.

"Zie je het nu, mijn heer en genoot," fluisterde Edwald, "dat voor een van ons beiden of ook voor ons alle twee het plezier in het leven verloren is?"

"Nee hoor," antwoordde Frode met geweldige inspanning, "doch verberg je wonderlijke beeltenis en laat ons rusten onder deze schaduw. De tweekamp heeft je toch wel een weinig aangegrepen, en ook mij drukt een zeldzame loomheid als met loden gewichten terneder." Zij stegen van hun rossen en gingen op de grond liggen.

Vierde hoofdstuk.

Het was de edele Frode niet om de slaap te doen, doch hij wilde slechts ongestoord een zeer krachtige worsteling met zichzelf aanvangen, om - wanneer het mocht zijn - de vreselijk fraaie beeltenis van Hildegarde weer uit zijn gemoed te bannen. Doch het was, alsof de vreemde macht reeds tot een deel van zijn eigen leven was geworden. Ten slotte verduisterde de uitgeputten werkelijk een onrustige slaap vol dromen. Het kwam hem voor, als vocht hij met vele ridders. En Hildegardis keek er lachend op uit vanaf een rijkversierde borstwering. En net toen hij de zege dacht te verkrijgen, steunde Edwald bloedend onder de hoeven van de rossen overeind. Dan was het weer alsof Hildegardis naast hem in de kerk stond en hij met haar in de echt ingezegend zou worden. Hij wist wel, dat dat niet juist was en drong het "Ja" dat hij moest uitspreken, met ingespannen kracht terug in zijn hart. Daarover werden zijn ogen door hete tranen vochtig. Uit nog wildere, verwrongen gezichten wekte uiteindelijk Edwalds stem hem. Hij richtte zich op en zijn jonge genoot zei zeer vriendelijk tegen een nabijgelegen bosschage: "Kom toch steeds terug, edele meid. Ik help u zeker wanneer ik kan en heb u ook in het geheel niet willen afschrikken. Als ge maar mijn wapenbroeder niet uit de sluimering wilt wekken." Een afnemende gouden glans fonkelde weg door de twijgen.

"Om godswil, mijn trouwe gezel;" gaf Frode te kennen, "tot wie spreek je en wie heb je hier bij mij gezien?'

"Ik kan het zelf niet goed begrijpen", zei Edwald. "Je was nauwelijks ingeslapen, toen er een gedaante uit het woud tevoorschijn kwam, vermomd in diepe, donkere doeken. Ik zag haar aanvankelijk aan voor een boerin. Die ging bij jouw hoofd zitten en hoewel ik niets van haar aangezicht kon zien, merkte ik toch, dat zij zeer bedroefd was, ja, zelfs tranen vergoot. Ik wenkte haar om weg te gaan, opdat zij jou niet zou storen en wilde haar een goudstuk overhandigen, menend dat de armoede

schuld had aan haar diepe kommer. Doch mij werd de hand als verlamd en mij beefde een huivering door alle zinnen, als had ik zulk een gedachte jegens een koningin gevat. Tegelijk waaiden fonkelende gouden lokken hier en daar tussen de omhullende doeken tevoorschijn en het bosschage begon welhaast in hun weerschijn te glanzen. "Arme knaap," zei zij daarop, "ge bemint en kunt het vermoeden, hoe een hoog vrouwengemoed er in smartelijke weemoed van brandt, wanneer een edele held die zich aan ons beloofde, zijn hart wendt en naar lage verwachtingen wordt getrokken, als een zwakke knecht." Daarop verhief zij zich en verdween zuchtend in dat bosschage. Het was mij bijna, Frode, alsof zij jouw naam had genoemd."

"Ja, die heeft zij genoemd," antwoordde Frode, "en zij heeft het niet vergeefs gedaan. Aslauga, jouw ridder komt en rijdt in de omheining en slechts voor jou en jouw prijs alleen. Bovendien, mijn Edje, willen wij voor jou ook je trotse bruid gewinnen." Daarop zwaaide hij zich vol van de oude, trotse vreugde wederom op zijn ros, en toen de betovering van Hildegardis' schoonheid verblindend en verwarrend voor hem wilde opstijgen, zei hij lachend: "Aslauga!", en zijn innerlijke liefdeszon straalde wederom nevelvrij en helder.

Vijfde hoofdstuk.

Vanaf een balkon van de prachtige Maineburcht placht Hildegardis zich in de avondkoelte met het aanschouwen van de bloeiende omgeving te verkwikken, maar nog wel meer met het fonkelen der wapenen dat gewoonlijk op menige verre straat tegelijk zichtbaar werd, van naderbij komende ridders met en zonder gevolg, begerend om voor de hoge prijs van het toernooi moed en kracht te beproeven. Zij was inderdaad een zeer trotse en hoog gezinde jonkvrouwe en dreef dat wel verder dan het zelfs voor haar verblindende schoonheid en haar vorstelijke stand betaamde. Toen zij nu op een keer ook zo over de schitterende straten lachend heen keek, begon een joffer uit haar entourage het volgende liedje te zingen:

"Ach, was ik toch
Een vogeltje!
Dat mag de vloer
Doorklinken fijn
Zeer menigvuldig
Met alles, met alles, wat in hem schalt![5]

Ach, mocht ik bloeien
Als bloeme rein!

[5] Het origineel heeft het rijmschema ababcc.

Die mag het groen
Doorademen fijn
Zo vroom en mild
Met alles, met alles, wat in hem welt![6]

Zo ben ik slechts
Een ridderman,
Op hoog spoor
In acht en ban,
En neem af
Mijn alles, mijn alles, verstomd in het graf!"[7]

"Waartoe zingt ge dit lied, en uitgerekend thans?", vroeg Hildegardis en deed moeite, er daarbij zeer honend en trots uit te zien, doch zichtbaar waaide een diep geheime weemoed over haar gelaat. "Het klonk mij zo toevallig door de zin," antwoordde de joffer, "toen ik op de straat keek, van waar de milde Edwald met zijn kleine, bevallige liederen het eerst hiernaartoe kwam getrokken, en toen zong ik hem dit hier na. Maar is het u niet ook, mijn gebiedster, en u, mijn vriendinnen allen bijeen, alsof Edwald wederom daarvandaan naar de burcht oprijdt!" "Dromer", hoonlachte Hildegardis en vermocht niettemin haar oog lang niet van de ridder af te wenden, tot zij het ten slotte bijna met geweld naar de naast hem trekkende Frode wendde, sprekend: "Nou ja, die daar is Edwald. Doch wat hebt ge zo iets groots aan de stille, deemoedige knaap te zien? Hier op deze verheven heldengestalte, gij meisje, richt uw ogen, wanneer ge een heerlijk man wenst te ontwaren." Zij zweeg. In haar binnenste klonk het als een voorspelling. De winnaar van het toernooi reed de hof binnen en voor de eerste keer voor iemand ter wereld ondervond zij voor de hoge Nordlandse ridder een deemoedige, bijna angstige schuwheid.

---

[6] Idem.
[7] Idem.

Bij de avondtafel zette men de beide nieuw aangekomen ridders tegenover de koninklijke Hildegardis. Terwijl Frode naar Noorse zede in volle pantsersier was gebleven, lichtte Aslauga's gouden beeltenis de trotse gebiedster stralend van de zilveren platen tegemoet. Zij glimlachte hoogmoedig, als was zij zich ervan bewust dat het slechts aan haar wil lag om de beeltenis van de dame van de borst en uit het hart van de buitenlandse ridder te verdrijven. Doch plotseling trok er een helder gouden licht door de zaal, zodat Hildegardis meende: "Het flitst zo sterk", en haar ogen met beide handen bedekte. Frode echter zag vrolijk en groetend in de blanke schijn. Daarop vermeerderde Hildegardis' vrees zich nog voor hem, hoewel zij meende, "Dat juist deze hoogste en wonderbaarlijkste van alle mannen echt feitelijk voor haar geboren was." Doch zij kon niet nalaten bijna tegen haar wil dikwijls met ontroering en innigheid op de arme Edwald te blikken, die zwijgzaam en vriendelijk daar zat, alsof hij glimlachend zijn eigen pijn en zijn eigen vergeefse hoop medelijdend toelachte.

Toen beide ridders in hun slaapvertrek alleen waren, keek Edwald nog een lange tijd uit het venster stil de geurende, bloeiende nacht in. Daarna zong hij bij de citer:

"Een wijze held,
Een vroom kind,
Hem trouw gezind,
Die trokken tezamen door de wereld.[8]

De held gewon
Zich geluk en rust,
Het kind zag toe
En beleefde er zeer zijn vreugde aan."[9]

---

[8] Het origineel heeft het rijmschema abba.
[9] Idem.

Frode echter nam hem de citer uit handen en zei: "Nee, Edje, ik zal je een ander lied leren. Geef acht:"

In de zaal wordt het helder, alsof het dag wordt;
Dat is de schone, gesierde maagd.
Zij kijkt goed naar rechts, zij kijkt goed naar links,
De vrijers verwachten haar wenk.
Die met de gouden rok moet het zijn?
Zij wendt zich af. Ik denk van niet.
Of die met verstandige spreuk en woord?
Daar keert zij oog en oor weg.
Wellicht de vorst in gedegen pracht?
Zij heeft zich wel iets anders bedacht.
Zo verkondig mij toch in alle wereld,
Wie is het, die eindelijk aan de maagd bevalt?
Gans zwijgzaam zit in liefdessmart
Een fijne knaap, die heeft haar hart;
Zij maken zich allen menig vals gedicht,
De ene, die is het, en weet het niet."[10]

Edwald gloeide zeer op. "Zo God wil," zei hij zacht voor zich uit, doch ik geloof dat ik nimmer zal begrijpen hoe dat had mogen komen." "Zo God wil!", antwoordde Frode. De beide vrienden omarmden elkander en sliepen spoedig daarop in.

[10] Het origineel heeft het rijmschema aabbcc (…).

Zesde hoofdstuk.

Enkele dagen daarna zat Frode in een afgelegen prieel[11] van de slottuin en las in het oude boek over zijn schone gebiedster Aslauga. Daarop geschiedde het, dat Hildegardis net voorbijging. Zij bleef nadenkend staan en zei: "Hoe komt het nu, gij zeldzame mengeling van ridderman en verstandige meester, dat ge over de diepe schatten van uw kennis zo weinig vertelt? Ik zou toch menen, dat vele aantrekkelijke geschiedenissen u ten dienste staan. Bijvoorbeeld die, welke ge thans voor u hebt, want ik zie zeer sierlijke en heldere afbeeldingen van schone jonkvrouwen en edele helden in de schrifttekens geschilderd." "Dit is wel de heerlijkste en lieflijkste geschiedenis van de hele wereld," zei Frode, "doch ge hebt geen geduld en daarbij geen ernst om onze wonderbare Nordlandse sagen aan te horen." "Wie zegt u dat?", antwoordde Hildegardis met enige trots, zoals zij die gaarne jegens Frode aannam wanneer het haar mocht lukken; ging zitten op een stenen bank tegenover hem en gebood, "dat hij haar, en wel direct, uit het fraaie boek moest voorlezen."

Frode begon, en juist door de inspanning waarmee hij moeite deed om de oude IJslandse heldentaal in de Zuid-Duitse taal te veranderen, wonden hem hart en zin nog gloeiender en feestelijker op. Wanneer hij zo nu en dan opkeek, zag hij in Hildegardis' stralende gezicht hoe het van vreugde, bewondering en deelname steeds fraaier fonkelde, en hem voeren gedachten door de zin als zou deze toch wel zijn uitverkoren bruid op aarde zijn, naar wie Aslauga hem heen leidde.

Daarop verwarden plotseling de schrifttekens zeldzaam voor zijn ogen. Het was alsof de beelden zich begonnen op te winden en hij moest inhouden. Terwijl hij met zulk een ingespannen blik in het boek keek om de wonderlijke verstoring wederom te verjagen, hoorde hij een welbekende, aardige stem zeggen:

---

[11] "Laube".

"Geef een weinig ruimte, schone joffer. De geschiedenis die de ridder u voorleest, handelt over mij en ik hoor die gaarne."

Voor de blikken van de voor zich uit starende Frode zat in alle pracht van haar gouden, golvende lokken Aslauga naast Hildegardis op de bank. Tranen van schrik in het oog, zonk de joffer onmachtig terug. Aslauga dreigde haar ridder ernstig doch lieflijk met haar fraaie rechterhand en verdween.

"Wat heb ik u gedaan," vroeg de door zijn bemoeiingen wederom ontwakende Hildegardis, "wat heb ik u gedaan, slechte ridder, dat ge uw Noorse spoken aan mijn zijde roept en mij met ontstellende toverkunsten dodelijk verschrikt?"

"Dame," antwoordde Frode, "God helpe mij, daar ik de wonderbare gebiedster niet heb laten komen, die ons zo-even verscheen. Doch haar wil erken ik thans zeer goed en beveel u aan in Gods bescherming." Daarmee schreed hij nadenkend uit het prieel.

Schuw vluchtte Hildegardis van de andere zijde uit de huiveringwekkende bladerduisternis en trad op een wijd, fraai grasveld, waar Edwald in de aangename avondschijn bloemen plukte en haar vriendelijk lachend een struis van vergeet-mij-nietjes[12] en narcissen tegemoet droeg.

---

[12] "Sinnviolen". Ook bekend als 'Dreifaltigkeitsblümchen', 'Gedenkblümchen" en 'Wilde Stiefmütterchen". Latijn: 'Viola tricolor'.

Zevende hoofdstuk.

De voor het toernooi vastgestelde dag was thans aangebroken en een machtige hertog, afgezant van de Roomse keizer als plaatsvervanger, verordineerde alles zo heerlijk en prachtvol mogelijk voor het serieuze feest. Breed en fraai gevormd en vlak dijde de kampplaats zich uit, dicht met het fijnste zand bestrooid, zodat man en ros er goed op konden lopen en hij bijna als een rein sneeuwveld midden op de bloemige weide oplichtte. Rijke dekken van zijde uit Arabië, met Indisch goud in bijzondere draaiingen versierd, hingen veelkleurig boven de omheining die de ruimte omsloot, en golfden van de hoge balkons die voor vrouwen en toeschouwende vorsten gebouwd waren, naar beneden. Aan de bovenkant, onder een prieel van gouden, sierlijke en kunstig ineengedraaide bogen, was de plek van joffer Hildegardis. Groene kransen en windsels wiegden fraai tussen de glanzende pijlers in een wolk van lieflijke juligeur, en met ongeduldige blikken keek de volksmenigte, die zich buiten de omheining verdrong, daar naar boven, de aanblik van de allerschoonste jonkvrouwe van Duitsland verwachtend, en slechts zo nu en dan door het prachtvolle binnenrijden van de kamphelden naar een andere kant geleid. O, hoevele der lichte harnassen, de gezamenlijke, rijk bestikte wapenrokken, de reusachtig hoge, golvende helmbossen, vielen hier te ontwaren! De heerlijke ridderschaar deinde op de aangewezen plaatsen groetend en sprekend door elkander heen, als een door een windvlaag bewogen bloemperk, waar echter de stengels tot bomen waren gegroeid en de gele en witte bladeren tot goud en zilver ontloken en de dauwdruppels tot parels en diamanten. Want wat er maar aan fraais en kostelijks was, hadden de edele heren zinvol en menigvuldig op de glans van deze dag aangewend.

Vele ogen hechtten zich aan Frode die, met bijzondere sjerp, helmbos en wapenrok, met zijn zilver oplichtende pantser en de gouden afbeelding van Aslauga daarop en de kunstrijke gouden

lokkenhelm als louter erts, door de gewoel naar voren blikte. Zo vonden wederom anderen er een bijzonder genoegen aan, de jonge Edwald te beschouwen, bij wie een wapenrok van wit fluweel, met hemelsblauw en zilver omzoomd, vrijwel de ganse uitrusting, en een geweldige bos van witte zwanenveren vrijwel de ganse helm verhulde. Hij was bijna vrouwelijk gesierd om aan te zien, en niettemin verkondigde het zekere geweld waarmee hij zijn wilde, wit geboren ros beteugelde, de manhaftige zegevierderskracht van de zachtmoedige held.

Gans wonderlijk stak daarentegen een hoge, bijna reusachtige rijdersgestalte af, in een wapenrok van zwarte, glanzende berenhuid gekleed die door edel pelswerk werd omgesloten, zonder enige opsmuk van oplichtend metaal. Zelfs de helm was met zwart berenvel overtrokken, en in plaats van de veren stroomde een maan van bloedrood geverfd paardenhaar aan alle kanten geweldig daaroverheen. Frode en Edwald kenden de duistere ridder goed. Het was hun onaardige gast uit de herberg, en ook hij scheen de beide ridders op te merken, toen hij reeds zijn paard onstuimig om wierp, zich door de kring van de kamphelden naar buiten drong en, nadat hij bij de omheining met een lelijke bruingele vrouw gesproken had, over het hek met een wilde aanzet heen vloog en pijlsnel jagend uit de ogen van allen verdween. De oude knikte hem vriendelijk groetend na, het verzamelde volk lachte als over een wonderlijke Vastenavondverschijning, en Edwald en Frode hadden daar hun eigen, bijna gruwelijke gedachten bij, die zij echter niet eens als goed bevonden om aan een van de anderen mee te delen.

De trommels roffelden, de trompetten schetterden. Aan de hand van de oude hertog trad Hildegardis, rijk gesierd, stralender nog in alle glans van haar eigen schoonheid, onder de welvingen van het gouden prieel tevoorschijn en neeg naar het ganse gezelschap. Diep bogen de ridder hun hoofden en in bijna alle harten kon het gevoel kloppen: 'Er is wel geen mens op aarde die zich een zo koninklijke gebiedster kan verdienen'. Terwijl Frode boog, was het hem alsof de gouden lichtglans van

Aslauga's lokken voor zijn blikken veegde, en hij voelde zich zeer trots en blij te moede, dat de gebiedster hem waard genoeg achtte om hem vaker aan zich te herinneren.

Het toernooi begon. Om te beginnen werd met stompe zwaarden en met strijdbijlen gevochten, dan met de lansen man tegen man gerend, tot slot echter deelde alles zich op in twee gelijke delen en hief een algemeen treffen aan, waarbij het eenieder vrij stond om kling en speer naar willekeur te gebruiken.

Frode en Edwald hadden dezelfde prijs over hun medestrijders gewonnen. Voor beiden was het waarschijnlijk de eigen roemrijke kracht en die van de vriend goed afmetend, geweest. En thans moesten zij door een tweekamp in het lansrennen beslissen, aan wie de hoogste kroon van de zege toekwam. Zij reden voor het begin van de strijd langzaam naar het midden van de baan samen en bespraken, waar zij hun plek wilden innemen. "Houd slechts immer jouw inspirerende ster in het gelaat," lachte Frode. "Mij zal daarom de gelijke lieflijke hulp niet ontbreken." Edwald keek verbaasd om zich heen naar de gebiedster, op wie zijn vriend scheen te duiden, en deze ging verder: "Ik heb onrecht gedaan door je iets te verbloemen, doch na het toernooi zul je alles vernemen. Ontsla je thans van de onnodige gedachten, beste Edje, en zit zeer stevig in het zadel, want ik zeg je, ik zal uit ganse macht rennen, aangezien het niet slechts mijn roem, doch de nog veel hogere van mijn dame betreft." "Op gelijke wijze denk ik het ook aan te vangen," zei Edwald vriendelijk. Zij schudden elkander de hand en reden naar hun plek.

Bij de klank van de trompetten, pijlsnel rennend, troffen zij wederom tezamen. De lansen braken versplinterend, de rossen struikelden; de ridders, onbewogen in hun beugels, trokken ze omhoog en draafden naar hun plekken terug.

Terwijl men zich voor het verdere rennen opstelde, snoof Edwalds schimmel wild en schuw. Frodes geweldige rode ros steeg torenhoog de lucht in. Men zag de beide edele dieren voor

de tweede harde botsing vrezen, doch de rijders hielden ze stevig tussen sporen en teugels. En bij de vernieuwde roep van de trompetten denderden zij wederom gehoorzaam en krachtig voorwaarts. Edwald, die met een diepe, gloeiende blik de schoonheid van de gebiedster opnieuw in zijn ziel had gevat, riep op het ogenblik van het op elkander treffen luid: "Hildegardis!", en zo geweldig vatte zijn lans de dappere tegenstander, dat deze met het bovenlichaam op de rug van het paard terug zonk, zich slechts moeizaam in het zadel hield en nauwelijks beugelvast bleef, terwijl Edwald zonder wankelen voorbijvloog, bij Hildegardis prieel groetend de speer neeg en dan onder luid gejubel van de menigte voor de derde ren naar zijn plek sprong. Ach, ook Hildegardis had hem vriendelijk, verrast en blozend gegroet, en het was hem te moede als was de bedwelmende zaligheid van deze zege reeds bevochten.

Dat was ze echter nog niet, want de edele Frode, gloeiend van krijgslustig schaamrood, pakte zoëven wederom zijn wild geworden paard en strafte het met scherpe spoorslagen voor het aandeel dat het aan dit ongeval gehad had. Tegelijk zei hij zacht: "Lieve, schone gebiedster, doe mij zichtbaar kond: het betreft de prijs van uw naam."

Alle andere mensen kwam het voor, als trok er een roze, gouden zomerwolk over de diepblauwe hemel, doch Frode keek in het hemelse gelaat van zijn dame, voelde zich als aangewaaid door haar lokkengoud en "Aslauga!" riep hij, en de ridders kwamen tezamen. Ver van zijn ros vloog Edwald op de stuivende kampplaats toe.

Achtste hoofdstuk.

Frode hield eerst naar ridderzede een tijdlang bewegingsloos stil, alsof hij wachtte of nog iemand hem de zege dacht te bestrijden, en leek op zijn gepantserde ros haast een hoge, gegoten[13] beeldenzuil. Eromheen bleef het volk in stomme verrassing stil. Toen het nu echter in een jubelroep uitbrak, wenkte hij ernstig met de hand en iedereen zweeg opnieuw. Daarna kwam hij met een lichte zwaai uit het zadel en ijlde daarnaartoe waar de gevallen Edwald zich oprichtte. Hij drukte hem stevig aan zijn hart, voerde de schimmel naar hem toe en liet niet eerder af, dan tot de jongeling het moest vergunnen dat hij hem bij het opstijgen de beugel vasthield. Dan steeg ook hij wederom te paard en reed aan Edwalds zijde voor Hildegardis' gouden prieel, waar hij met neer gehouden speer en opengeslagen vizier aldus sprak:

"Schoonste onder alle levende vrouwen, ik breng u hier Edwald, uw ridderlijke bruidegom, door wiens lans en zwaard alle helden van dit toernooi overwonnen zijn, mij uitgezonderd, die op het heerlijkste kleinood van de zege geen aanspraak mag maken, aangezien ik, zoals de beeltenis op mijn borstharnas toont, reeds een andere gebiedster dien."

De hertog maakte zich gereed om de beide kampers tegemoet te treden om hen naar het gouden prieel omhoog te voeren, doch Hildegardis' belemmerende wenk hield hem terug, en zij zei daarop met van toorn gloeiende wangen:

"Zo dient gij, mijn Deense ridder, heer Frode, uw dame slecht, want nog zojuist hebt ge mij openlijk de schoonste der levende vrouwen genoemd."

"Dat deed ik," antwoordde Frode met zedig nijgen, "aangezien mijn schone gebiedster tot de doden behoort."

Een lichte huivering trok bij deze woorden door het gezelschap en ook door het hart van Hildegardis, doch spoedig vlamde de toorn van de jonkvrouwe wederom op, temeer daar

[13] "erzene".

de heerlijkste en wonderbaarlijkste ridder die zij kende, haar omwille van een gestorvene versmaadde.

"Ik doe allen kond," riep zij met feestelijke ernst, "dat naar de juiste wil van mijn keizerlijke oom deze hand zekerlijk tot geen van de overwonnenen mag toebehoren, al mocht hij verder ook nog zo edel en roemrijk schijnen. Aangezien nu de winnaar van het huidige toernooi door andere dienst gebonden is, geldt deze kamp voor mij als geen, en schrijd ik hiervandaan zoals ik kwam: als een vrije, niet-verloofde maagd."

De hertog scheen er iets tegen te willen inbrengen, doch zij wendde zich trots van hem af en verliet het gouden prieel. Een onvoorziene wilde luchtvlaag rukte daarbij aan de groene kransen en windsels en wierp ze haar verwikkeld en ruisend na, waarin het volk, misnoegd met Hildegardis" hoogmoed, een straffend voorteken meende te zien en zich onder een honend bijvallend gemurmel uiteen begaf.

Negende hoofdstuk.

De beide ridders waren in diep zwijgen naar hun vertrekken teruggekeerd. Aldaar aangekomen, liet Edwald zich dadelijk ontwapenen en legde alle stukken van de fraaie, glanzende rusting zorgvuldig bijeen met een waarlijk liefdevolle nauwkeurigheid, bijna alsof hij een dierbare gestorvene begroef. Dan wenkte hij de knapen uit het vertrek, nam zijn luit in de arm en zong het volgende liedje bij zijn tonen:

"Wie legt ge in het graf
Zo zacht en stil?
Dat is mijn dappere,
Mijn blije wil.
Slaap rustig, gij dode, in het kamertje!
Mijn hoop bedt zich er mede in."[14]

"Je zult me nog boos maken op je luit," zei Frode, "tenzij je die wederom vrolijker liedjes aanwent. Voor de doodsklok is hij veel te goed en jij geheel en al[15], als een dergelijke klokkenluider. Ik zeg je, mijn jonge held, alles wordt nog zeer heerlijk."

Edwald keek hem een tijdje verbaasd in de ogen. Dan antwoordde hij vriendelijk: "Nee, beste Frode, wanneer het je misnoegt, wil ik ook gewis niet meer zingen." Doch hij greep enige weemoedige akkoorden; de klanken oneindig lief en zacht. Daarop nam de Noorse held hem zeer bewogen in zijn armen en zei: "Beste Edje, zing en spreek en doe wat je bevalt. Dat zal mij ook immer waarlijk verheugen. Doch geloven kun je het ook wel, wanneer ik je uit niet onbegaafde zinnen verkondig: jouw leed moet wenden; ten dode of tot leven weet ik nog niet, doch grote, overvloedige vreugde komt voor jou gewis." Stevig en opgewekt stond Edwald van de zetel op,

---

[14] Het origineel heeft het rijmschema abcbdd.
[15] "und du vollends".

greep krachtig de arm van zijn genoot en schreed met hem door bloeiende tuinhagen naar buiten in de geurende avondkoelte.

Net rond dit uur voerde men een oude vrouw, in vele doeken vermomd, heimelijk naar joffer Hildegardis' vertrek. De vreemdeling, bruin en wonderlijk om te zien, had met menigerlei kunststukken een deel van het naar huis gaande volk van het toernooi een tijdlang om zich heen gehouden, doch ten slotte allen in een wilde ontsteltenis uit elkander gerukt. Nog voordat dit laatste geschiedde, was de kamenierster van Hildegardis naar haar gebiedster geijld, om haar over de zeldzame en vrolijke streken van de bruingele vrouw te vertellen, en de joffers van het gevolg, zich inspannend om de droefheid van de diep bewogen dame te verdrijven, geboden de vertelster om de oude naderbij te roepen. Hildegardis liet het geschieden, hopend de opmerkzaamheid van haar dienaressen van zich af te wenden en dieper en achtzamer de wisselende gedaanten te kunnen bekijken, die haar de zin bewogen.

De bode trof de plek reeds leeg aan en de vreemde oude in het midden daarvan gans alleen, onmatig lachend. Die verheelde haar op navraag niet, hoe zij zich ineens in de gedaante van een verschrikkelijke uil had veranderd, de toeschouwers met snerpende woorden wijsmakend dat zij de duivel was en hoe daarvoor iedereen schreeuwend naar huis was gehold.

De kamenierster werd bang voor de akelige grap en niettemin vertrouwde zij zich niet, Hildegardis, wier mismoedigheid zij bemerkt had, opnieuw naar haar bevelen te vragen. Daarom stelde zij zich ermee tevreden, de vreemdeling onder vele dreigingen en beloften in te scherpen, dat zij zich zeer zedig in de burcht moest gedragen, en haar dan langs zeer geheime wegen binnen te brengen, opdat niemand van de door haar aan het schrikken gemaakten deze opdracht waarnam.

De oude stond thans voor Hildegardis en wenkte haar midden in de diepe deemoedige buiging op een zeldzaam vertrouwelijke wijze toe, als hadden zij beiden een geheimenis met elkander. De gebiedster kromp daarvoor onwillekeurig ineen en kon haar

blik van de trekken van het afschuwelijke gelaat, zo afstotelijk haar dit ook was, in het geheel niet meer losmaken. De anderen schenen de nieuwsgierigheid waarmee zij de vreemde vrouw tegemoet hadden gezien, op geen enkele wijze bevredigend te vinden. Ook maakte zij slechts gans alledaagse kunststukjes en vertelde allang bekende sprookjes, waarvoor zelfs de kamenierster leeg en onverschillig gezind werd en zij zich voor haar aanbeveling zeer schaamde. Zij sloop er echter ongemerkt vandoor en enkele joffers volgden haar voorbeeld. Telkens wanneer er zich een verwijderde, vertrok de oude haar mond tot glimlachen en herhaalde die akelige vertrouwelijke wenk naar de gebiedster. Hildegardis kon niet begrijpen wat er in de grollen en verhalen van de bruingele vrouw aan aantrekkelijks voor haar school, doch het was nu eenmaal zo. In haar ganse leven had nimmer iemand haar zo achtzaam de woorden uit de mond genomen. De oude vertelde maar voort en reeds werd de nacht buiten donker voor de vensters. Doch de joffers die zich nog rond Hildegardis bevonden, waren in diepe slaap verzonken en hadden geen van de wassen kaarsen in het vertrek aangestoken.

Aldaar, in de huiveringwekkende schemering, verhief de oude zich van de kleine bank die tot dan haar plek was geweest; rechtop, als voelde zij zich thans goed en thuis, schreed op de door huiver als verdoofde Hildegardis toe, ging naast haar zitten op de purperen verhoging, omarmde haar, akelig liefkozend, met de lange, dunne armen en zegde haar enkele woorden in het oor. Het was de gebiedster als noemde men Frodes en Edwalds namen tegelijkertijd, en daaruit werd een klank van fluiten die, in zo helder zilveren golvingen, zich ook liet vernemen, haar niettemin in wiegde als in een slaap. Weliswaar kon zij daarbij haar ledematen bewegen, doch slechts om de klank te volgen die als met zilveren netten de akelige vorm van de oude verhullend omwoof. Deze schreed uit de vertrekken en Hildegardis haar achterna, tussen al haar slapende jonkvrouwen door,

waarbij ze steeds zacht, zacht zong: "Gij joffer, gij joffer, ik wandel in de nacht."

Buiten hield zich met knapen en knechten de reusachtige Sorberidder op. Die legde de oude een zware geldzak op de schouders, zodat zij daardoor half steunend, half lachend naar de grond zonk, hief de dromende Hildegardis op zijn paard en draafde zwijgend met haar de steeds dieper donker wordende nacht in.

Tiende hoofdstuk.

"Gij edele heren en ridders, die gisteren roemvol gestreden hebt om uw wapenprijs en om de hand van de schone Hildegardis! Komaan! Komaan! Laat uw rossen zadelen en fris het veld in! De schone Hildegardis is geroofd!"

Zo rezen in het heldere morgenrood van de volgende dag vele herauten door burcht en stad, en naar allen kanten stoven ridders en edele knapen naar buiten op alle straten, waarover nog onlangs in het avondlicht Hildegardis trots en stil haar vrijers zag komen aanrijden.

Twee, die gij goed kent, bleven ook thans onverbrekelijk bijeen, doch of zij naar de juiste kant wegdraafden, wisten zij net zo weinig als alle anderen, want hoe en wanneer de gevierde gebiedster uit haar vertrekken had kunnen verdwijnen, bleef voor de ganse hofhouding een vreeswekkend, onopgelost raadsel.

Edwald en Frode hadden gereden zolang de zon over hun hoofden heen trok, rusteloos als zij. Thans, nu ze in het vlieden van de stroom wegzonk, dachten zij van haar de prijs te gewinnen en spoorden nogmaals hun moede rossen. Doch de edele dieren wankelden en steunden en men moest hen ten slotte ontteugelen, om hun enige verkwikking en een grazige weide te gunnen. Zeker, om hen met de eerste roep naar zich toe te lokken, namen de ridders hen teugels en toom af, opdat ze zich met de weide en de frisblauwe drank van de golven van de Maine konden verkwikken, terwijl de heren zelf onder de twijgen van een nabij elzenbos rustten.

Diep in de koele, donkere schaduwen glom het als een mild doch sterk fonkelend licht en remde Frodes woorden, die thans zijn vriend kond van zijn ridderschap in de dienst van de hoge gebiedster Aslauga wilde geven, vroeger door Edwalds gram en later door diens stijgende ongeduld daarvan tegengehouden. Ach, dit zachte, lieflijke gouden licht kende Frode goed! "Laten wij het volgen, Edje," zei hij zacht, "en gun de rossen

ondertussen hun weide en hun dronk." Edwald deed zwijgend zoals zijn wapenbroeder hem ried. Een vermoeden, half zoet, half huiveringwekkend, verkondigde hem dat hier de weg naar Hildegardis was en weliswaar de enige juiste weg. Slechts eenmaal zei hij steunend: "Ik heb het avondrood nog nimmer zo wonderlijk lieflijk op de bladeren zien oplichten." Frode schudde lachend zijn hoofd en zij vervolgden stom hun heimelijke pad.

Toen zij aan de andere kant van het elzenhout naar buiten kwamen, bij de oever van de Maine, die het door een wending vrijwel omsloot, zag Edwald goed, dat een andere schijn dan die van het avondlicht hen belichtte, want zwart en wolkig stond de nacht reeds aan de hemel en de leidende schemering hield aan het strand van de rivier halt. De golven werden er genoegzaam door verlicht, zodat men een kleine beboste eilandberg in zijn midden kon waarnemen en een sloep, aan deze zijde vastgebonden aan een omheining. Doch naderbij komend, zagen de ridders nog meer: een ruiterschare, wonderlijk en vreemd gevormd, alles slapend, en in hun midden op een kussen sluimerend een vrouwengedaante in witte gewaden.

"Hildegardis," lachte Edwald met nauwelijks verneembaar geluid in zichzelf. Daarbij trok hij zijn zwaard, zich slagvaardig houdend, voor het geval de ontvoerders mochten ontwaken, en wenkte Frode om de slapende gebiedster op te tillen en in veiligheid te brengen. Doch op hetzelfde ogenblik klapperde er iets als een uil over de duistere schare heen en lawaaiig kwam alles overeind en met akelig gehuil naar de wapens. Een woest, ongelijk gevecht verhief zich in de diepe duisternis, want verdwenen was die oplichtende schemering. Frode en Edwald werd uit elkander gedrongen en de een vernam van de ander nog slechts ver weg de moedige strijdkreet. Hildegardis, uit haar toversluimer opgeschrokken, niet wetend of zij waakte of

droomde, vloog met verwilderde zinnen en bitter wenend de diepste schaduwen van de bomen[16] binnen.

[16] "Erlen".

Elfde hoofdstuk.

Frode voelde zijn arm mat worden en het warme bloed uit twee schouderwonden naar beneden vloeien. Daarop wilde hij zo sterven, dat hij voor de hoge gebiedster die hij diende, met eer kon opstijgen uit het bloedige graf, wierp zijn schild achterwaarts, vatte het gevest met beide handen en drong met luide veldroep wilder de geschrokken vijand binnen. Toen hoorde hij enkelen schreeuwen: "Het is de Noorse gevechtswoede die hem aangrijpt! De Berserkerwoede!" En schuw knalde de schare uit elkander en de afgematte held bleef met zijn wonden in het donker alleen.

Daarop lichtte Aslauga's gouden haar wederom op in de boomschaduwen. En Frode, moe op zijn zwaard steunend, zei: "Ik meen niet dodelijk gewond te zijn, doch wanneer het er van komt, o lieve gebiedster, dan verschijnt ge mij toch nog gewis in al uw lieflijkheid en pracht?" Een zacht "Ja" zuchtte aan zijn wangen en het gouden licht verdween.

Doch half onmachtig wankelde Hildegardis uit het bosschage en zei zacht: "Binnen het vreselijk mooie Nordlandspook, buiten de slachting! O, lieve God, waar moet ik heen?"

Daarop trad Frode haar bemoedigend tegemoet, wilde de steunende menig vriendelijk woord zeggen en haar naar Edwald vragen, toen men de terugkomst van de Sorbenkrijgers uit hun wapengekletter en wilde geroep vernam. IJlings leidde Frode de jonkvrouwe de sloep in, stiet van de oever en roeide met het inspannen van zijn laatste krachten naar het bergeiland, dat zich reeds eerder in het midden van de stroom aan hem had voorgedaan. Doch de achtervolgers hadden fakkels aangestoken, zwaaiden die knetterend heen en weer en ontdekten bij het licht ervan spoedig de schependen alsook het gevreesde bloed van de Denenridder en vatten er een frisse roversmoed uit. Nog voordat Frode de sloep aan het eiland had aangelegd, vernam hij reeds hoe ginder een Sorbe met een vaartuig

naderbij kwam en spoedig daarop het grootste deel van de vijanden zich inscheepte en hem begon na te roeien.

"In het geboomte naar binnen, schone jonkvrouwe", fluisterde hij zodra hij Hildegardis aan land had geholpen. "Verberg u daar, terwijl ik tracht de rovers hier het uitstappen te verhinderen." Doch zich stevig aan zijn arm vasthoudend, fluisterde Hildegardis terug: "Heb ik u niet rood van het bloed en bleek gezien? En wilt gij dat ik van ontzetting omkom in deze eenzame, nachtelijke heuveldoolhof? Ach, en wanneer dan uw Noorse goudharige vrouwenspook wederom verscheen en naast mij ging zitten - of meent ge soms dat ik niet zie, hoe het ginds reeds wederom door de bosjes oplicht?" "Zij licht op!", herhaalde Frode, en nieuwe kracht en hoop rende door zijn aderen. Hij reed naar de berg, de mooie schemering na, en hoe Hildegardis ook hier voor sidderde, volgde zij toch haar leider gewillig en zei zo nu en dan slechts zacht: "Ach heer, mijn hoge, wonderbare heer, laat mij hier niet alleen. Het zou mijn dood zijn." De ridder, haar vriendelijk troostend, reed steeds sneller het dal en de duisternis van het woud binnen, want reeds vernam hij het geruis van de landende Sorben aan de oever van het eiland.

Onvoorzien stond hij voor een holte, dicht door bosjes verdekt, en de schemering verdween. "Hier dus," fluisterde hij, en trachtte de takken uiteen te houden en Hildegardis de toegang te vergemakkelijken. Zij steunde een ogenblik en zei: "Wanneer ge zo achter mij de takken wederom liet dichtslaan, en ik in de holte met het nachtspook alleen zou blijven! Heer God! Doch, Frode, ge volgt mij, sidderend, opgejaagd kind, gewis. Niet-waar?" Vertrouwend schreed zij door de twijgen, en de ridder, die als wachter buiten had willen blijven, volgde. Ingespannen luisterde hij door de stilte van de nacht. Hildegardis durfde nauwelijks adem te halen. Daar ritselden de voetstappen van een bewapende naderbij, steeds verder dichterbij, zeer dicht thans voor de holte. En Frode was vergeefs bezig zich van de sidderende jonkvrouwe los te maken. Reeds knisperden en

braken de twijgen van de ingang. Zwaar zuchtte Frode: "Zo moet ik dan vallen, als een verstopte vluchteling, met vrouwensluiers omhuld! Heer God, het is een vreselijk einde. Doch mag ik dan dit half onmachtige beeld van mij verdrukken op de donkere, harde bodem? Wellicht een afgrond naar beneden? Welnu, geschiede dan wat moet! Gij, gebiedster Aslauga, weet het, ik sterf in eer!"

"Frode! Hildegardis!", klonk een zachte, welbekende stem aan de ingang. En Edwald herkennend, droeg Frode hem de gebiedster tegemoet bij het sterrenlicht, zeggend: "Ze verging ons van angst in de holte. Is de vijand nabij?" "Die liggen de meesten allen bij het strand dood of zwemmen bloedend op de golven", zei Edwald. "Wees thans onbezorgd en rust uit. Ben je gewond, beste Frode?" Hij gaf de steunende slecht het korte bericht hoe hij zich in de duisternis mede als een Sorbenkrijger in het schip had binnengedrongen. Toen was het hem bij het aanlanden een gemakkelijk spel geworden om de rovers, die zich uit hun eigen schare naar buiten door hem aangevallen hadden gezien en zich als verloren beschouwd, volledig te verwarren. "Zij hieven ten slotte de ene op de andere los," eindigde hij zijn verslag, "en wij hoeven thans slechts de ochtend af te wachten om de joffer naar huis te begeleiden. Want hetgeen van de uilenzwerm nog rondzwermt, moet zich voor het daglicht immers toch al verstoppen." Ondertussen had hij voor Hildegardis een lager van rijshout en mos zeer zorgzaam en kunstig bereid, en toen de afgematte met enkele lieflijk dankende woorden was ingesluimerd, begon hij de wonden van zijn vriend zo goed als de duisternis het toestond, te verbinden.

Gedurende deze serieuze bezigheid, onder het ruisen van de hoge, donkere bomen, met vanuit de verte het weerklinken van de golven van de stroom, gaf Frode zijn wapenbroeder met zachte stem bericht, welke gebiedster hij eigenlijk diende. Edwald hoorde zeer nadenkend toe, doch ten slotte zei hij vriendelijk: "Geloof mij maar, de hoge vorstin Aslauga, zal heus niet vertoornd jegens jou zijn, wanneer je je met deze

aardige aardse schone in trouwe liefde verbindt. Ach, vast en zeker licht jij zelfs thans op in de dromen van Hildegardis, jij zeer begaafde, gelukkige held. Ik zal je niet in de weg staan met mijn dwaze wensen. Het is immer duidelijk genoeg, dat zij mij thans en nimmer kan beminnen. Daarom wil ik dezer dagen na de strijd opbreken, want zovele dappere, Duitse ridders als er het heidense Pruisenland binnen voeren, en het zwarte kruis waarmee zij zich tot geestelijke heren uitroepen, hechten als het beste geneesmiddel op mijn kloppend hart. En jij, beste Frode, neem de schone hand aan die je je bevochten hebt, en leid een gans uitnemend, gelukkig en vergenoegd leven."

"Edwald," zei Frode zeer ernstig, "dat is de eerste keer dat ik een woord uit jouw mond hoor dat een rechtschapen ridderman niet tot daad moet maken. Doe jij vanwege de schone, trotse Hildegardis naar jouw welgevallen, doch Aslauga blijft mijn gebiedster, en geen andere begeer ik in leven of dood."

De jongeling zweeg enigszins schuchter stil door dit strenge antwoord en beiden doorwaakten, zonder verder te spreken, in ernstig nadenken de nacht.

Twaalfde hoofdstuk.

Toen op de volgende ochtend de vroege zon zeer helder en lachend boven de bloeiende omgeving rond Hildegardis' veste stond, blies de torenwachter een vrolijk liedje in zijn zilveren hoorn, want hij had met zijn valkenogen reeds op zeer verre afstand de schone gebiedster herkend, zoals zij tussen haar beide redders uit het woud kwam aangedraafd. En uit de burcht en stadjes en dorpen bewogen zich veel jubelende feestgroepen, om de gelukkige kond met eigen vergenoegde ogen te zien.

Hildegardis wendde zich met van tranen fonkelende blik tot Edwald, sprekend: "Wanneer gij er niet waart, jonge held, dan zouden zij allen lang en vergeefs zoeken voordat zij mij, ontvoerde, terugvonden en voordat zij de edele Frode opspeurden, die zonder twijfel als een bloedig verhakt lijk, star en stom neerlag in de duistere rotskloof.

Edwald neeg deemoedig, doch in zijn gebruikelijke zwijgzaamheid volhardend. Ja, het scheen alsof een ongewone kommer op zijn vriendelijk lachen drukte, dat zich voordien in zoete kinderlijkheid zo gemakkelijk voor ieder goedig woord uitte.

De hertog, Hildegardis' verzorger, had in grote vreugde van zijn hart een prachtig ontbijt bereid en alle aanwezige ridders en vrouwen uitgenodigd. Terwijl nu Frode en Edwald met heldere heerlijkheid dicht achter de geredde gebiedster de treden op wandelden, zei de jongeling zacht tegen zijn vriend: "Je kunt me nu wel nimmermeer beminnen, edele, standvastige held!" En toen Frode hem verbaasd aankeek, ging hij voort: "Dat is het, wanneer kinderen het zich laten invallen om helden raad te geven, hoe goed het ook gemeend mag zijn. Thans heb ik mij zwaar aan jou bezondigd en aan de hoge gebiedster Aslauga nog meer." "Omdat je alle bloemen van je levenstuin wilde plukken, om mij daarmee te verheugen!", zei Frode. "Nee, jij blijft mij beminde wapenbroeder zoals voorheen, beste Edje, en bent mij wellicht nog dierbaarder geworden."

Daarop glimlachte Edwald wederom stil vergenoegd, als een bloem na de ochtendregen in mei.

Hildegardis' ogen fonkelden hem mild en vriendelijk toe, en ook sprak zij dikwijls beminnelijk met hem. Daarentegen scheen sinds gisteren een eerbiedige schuwheid haar van Frode te verwijderen. Doch ook Edwald was zeer veranderd. Hoezeer hij ook met volle deemoedige vreugde de gebiedster opnam, was het toch alsof er iets tussen beiden stond, dat hem iedere, zelfs de verste, hoop op minnegeluk verbood.

Daarop geschiedde het, dat een edele graaf van het hofkamp van de keizer gemeld werd, die, voor een belangrijke boodschap uitgezonden, de gebiedster in het voorbijgaan zijn eerbied wilde betonen. Zij nam die blij aan en direct na de eerste begroetingen zei hij, naar haar en Edwald kijkend: "Ik weet niet, of mij wellicht m'n goede geluk juist naar een zeer fraai feest voert? Dat zou mijn heer, de keizer, een zeer vrolijke boodschap zijn." Hildegardis en Edwald waren in hun verwarde blozen zeer lieflijk om te zien, en de graaf, spoedig bemerkend dat hij overijld was geweest, neeg zich deemoedig voor de jonge ridder, zeggend: "Vergeef mij, hoge hertog Edwald, mijn te vroeg luide wezen, doch ik ken de wens van mijn gebieder, en de hoop hem reeds vervuld te zien, ging met mijn tong aan de haal." Alle ogen hechtten zich vragend aan de jonge held, die met aanminnige verlegenheid zei: "Het is waar, de keizer had bij mijn laatste aanwezigheid in het hofkamp de zeer grote genade om mij tot hertog te verheffen. Mijn goede geluk wilde, dat in een treffen enkele vijandelijke ruiters, die zich aan de geheiligde persoon van de heer gewaagd hadden, juist voor mijn aankomst aldaar uiteen stormden. De graaf vertelde op Hildegardis' verlangen de heldendaad uitvoerig, en het bleek dat Edwald niet slechts de keizer uit de bedreigende gevaar gered, doch ook met koene, kalme veldheerzin spoedig daarop de ganse beslissende belangrijke slag zegerijk beëindigd had.

De verbazing verzegelde in de aanvang de lippen van allen, en nog voordat de gelukwensen konden beginnen, wendde Hilde-

gardis zich tot Edwald en zei met zachte stem, die niettemin in het zwijgen algemeen verneembaar was: "De edele graaf heeft de wens van mijn keizerlijke oom uitgesproken en ik verberg het thans niet langer: mijn hartenwens is dezelfde. Ik ben de bruid van de hertog Edwald." Daarmee reikte zij hem de fraaie rechterhand en iedereen verwachtte thans, dat hij die aannam, om in luide roep van bijval uit te breken. Doch Edwald deed niet zoals men meende. Hij liet zich voor de gebiedster op één knie neer, zeggend: "God verhoede, dat de verheven Hildegardis ooit een woord terugneemt dat zij feestelijk aan de vrouwen en ridders verkondigde. Aan geen overwonnene, sprak gij, mocht de hand van de keizerlijke nicht toebehoren, en daar staat de edele Denenridder Frode, mijn overwinnaar."

Hildegardis wendde zich dadelijk met licht blozen af en verborg haar ogen. En terwijl Edwald zich verhief, was het alsof er een traan over zijn wang liep.

Ratelend in zijn wapenuitrusting schreed Frode naar het midden van de zaal, uitroepend: "Ik verklaar mijn zege van eergisteren over hertog Edwald tot een zuivere gelukskwestie en vorder de ridderlijke held op, morgen nogmaals in de perken." Tegelijkertijd wierp hij zijn ijzeren handschoen klinkend op de grond.

Doch Edwald bewoog zich niet om hem op te pakken. Veelmeer gloeide er een hoge kleur van toorn op zijn wangen. De ogen fonkelden onwillig, zodat zijn vriend hem nauwelijks voor dezelfde had kunnen houden. En na enige zwijgen, zei hij: "Edele ridder, heer Frode, heb ik je ooit wederom gefaald, dan zijn wij thans quitte. Hoe durf je een door twee zwaardhouwen roemrijke wonderheld, een gezonde man, morgen in het perk te vorderen, wanneer je hem niet veracht?"

"Vergeef mij, hertog", antwoordde Frode enigszins beschaamd, doch zeer opgewekt. "Ik heb te driest gesproken. Pas na mijn volledige genezing vorder ik u op."

Daarop nam Edwald blij de handschoen op, knielde nogmaals voor Hildegardis, die hem afgewend de fraaie rechterhand bood

voor een kus, en schreed arm in arm met zijn hoge Denenvriend de hallen uit.

Dertiende hoofdstuk.

Terwijl Frode genas, ging Edwald zo nu en dan, wanneer de avond echt diep en stil de schemering inging, naar de bloeiende terrassen onder Hildegardis' venster wandelen en zong aantrekkelijke kleine liederen. Onder andere het volgende:

"Heel, gij heldenwonden!
Ridder, wordt gezond!
Beste erestrijd,
Wees niet al te ver!"[17]

Dat echter, wat de jonkvrouwen in het slot hem het liefste en vaakste nazongen, ging aldus:

"Ik wilde dat ik op de grond lag,
Gestorven door een heldenslag,
Ik wilde dat een liefdesadem
Mij wederom wakker blies,
Ik wilde dat ik een keizer was
Aan rijkdom en macht,
Ik wilde dat ik twijgen zocht
In het wilde woud.
Ik wilde dat ik een kluizenaar was,
Ik wilde dat ik in 's konings leger reed,

[17] Het origineel heeft het rijmschema aabb.

Ik wilde in eer alles zijn
Waartoe fijn liefje niet zei: 'Nee'."[18]

Het was ook meteen het langste lied dat Edwald wellicht in zijn leven gezongen had.

In deze tijd geschiedde het, dat een man die zich als zeer verstandig beschouwde en tegelijk de positie van schrijver bij de oude hertog, Hildegardis' beschermer[19], innam, naar de beide ridderlijke vrienden was gegaan om hun, zoals hij het noemde, een niet-maatgevend voorstel te doen.

De kwestie kwam in het kort op het volgende neer: Aangezien Frode onmogelijk iets goeds van de zege kon maken, zou hij in het op handen zijnde toernooi fraai met vlijt van het paard vallen, op deze wijze zijn genoot zeer zeker aan de bruid helpen en tegelijk ook de wil van zijne keizerlijke majesteit uitvoeren, waarvoor hij op menigvuldige wijze dank zou krijgen.

Daar lachten de beide vrienden eerst zeer hartelijk om met elkander, en dan trad Frode ernstig voor de schrijver, zeggend: "U, mannetje, zou hopelijk, in geval hij van uw dwaze praat afwist, de oude hertog spoedig uit de dienst jagen, om maar in het geheel niet aan de keizerlijke majesteit te denken. Dat ene spreukje leer van buiten:

'Zat de ridderman eenmaal in het zadel,
Dat was er geen sprake meer van plezier;
Waar ridder en ridder op elkander stoten,
Daar helpt geen wereld meer voor het treffen.

[18] Het origineel heeft niet een rijmschema.
[19] "Pfleger".

En wie de neus daartussen waagt,
Die heeft zich van de neus losgepraat.'[20]

Goede nacht, beste heer. En geloof maar, dat Edwald en ik elkander uit volle, trouwhartige krachten zullen aanrijden."

De schrijver repte zich ijlings uit het vertrek en schijnt er nog de volgende dag zeer bleek uitgezien te hebben.

[20] Het origineel heeft het rijmschema aabbcc.

Veertiende hoofdstuk.

Spoedig daarop was Frode genezen, de renbaan wederom toebereid, net zoals de vorige keer, slechts met een bijna nog talrijker menigte volk verdringend eromheen. En in de frisheid van een dauwheldere ochtend trokken de beide helden naast elkander feestelijk ten strijde.

"Trouwe Edwald," zei Frode onderweg zacht, "pak je vooraf samen, want ook dit keer zal de zege wel niet de jouwe zijn. Op die gloedrode wolk staat Aslauga."

"Kan zijn," antwoordde Edwald stil glimlachend, "doch onder de boogwindsels van het gouden prieel licht Hildegardis op, en heeft heden niet één maal op zich laten wachten."

De ridders namen hun positie in, de trompetten riepen, het rennen begon. En de voorspelling van Frode scheen wel in vervulling te willen gaan, want onder zijn stoot wankelde Edwald zo, dat hij de teugels liet schieten, met beide handen de manen greep en zich slechts moeizaam in het evenwicht terugbracht, terwijl zijn wilde, wit geboren hengst met bandeloze stappen op de baan rondreed. Ook Hildegardis scheen te wankelen voor deze aanblik, doch de jongeling had uiteindelijk zijn ros wederom getemd en het tweede rennen brak los.

Frode schoot als een bliksemstraal de baan over. Men meende, dat het thans geheel verkeken was met de zege voor de jonge hertog. Doch in het samentreffen, steigerde het koene Denenros schuwend. De ruiter wankelde, zijn stoot ging missend voorbij, en voor Edwalds vaste speer sloegen hengst en ridder klinkend over elkander en lagen op het strijdperk als verdoofd.

Edwald deed thans zoals Frode kort daarvoor gedaan had. Naar ridderzede bleef hij een poos op de plaats stilhouden, als om te wachten of de een of andere tegenstander hem zijn zege nog dacht aan te vechten. Dan sprong hij van het ros en vloog de neergestorte vriend te hulp.

IJverig werkte hij om hem van onder de last van het paard weg te trekken en spoedig monterde Frode op, hielp zichzelf er

volledig onder vandaan en sleurde ook zijn strijdros overeind. Daarna sloeg hij het vizier open en lachte zijn overwinnaar zeer vriendelijk, hoewel ook met enigszins bleke trekken, toe. Deze neeg deemoedig, haast onnozel en zei: "Jij, mijn held, neergestort! En voor mij! Ik snap het niet." "Ze heeft het zelf gewild," antwoordde Frode lachend. "Kom nu naar boven naar je aardige bruid."

Luid jubelde het volk rondom, diep negen de vrouwen en ridders, toen de oude hertog het fraaie bruidspaar toonde en beiden zich op zijn verzoek onder de hangende bladeren van het gouden prieel met teder blozen omarmden.

Noch heden werden zij met elkander in de burchtkapel feestelijk in de echt verbonden, aangezien Frode daar zeer om vroeg. Een tocht, ver naar afgelegen landen, stond voor hem voor de boeg, zei hij, en hij wilde zo gaarne het huwelijksfeest van zijn vriend helpen meevieren.

Vijftiende hoofdstuk.

De kaarsen vlamden fel in de gewelfde zalen van de burcht. Hildegardis had zojuist de arm van haar lieveling verlaten om een eredans met de oude hertog te beginnen, toen Edwald zijn wapenbroeder wenkte, en beiden schreden naar buiten, de door de maan beglansde slottuin in.

"Ach, Frode, mijn hoge, heerlijke held," riep Edwald na enig zwijgen uit, "was je toch maar zo gelukkig als ik! Doch jouw oog is ernstig en nadenkend naar de grond gericht, of gloeit bijna ongeduldig naar de hemel. Het zou toch vreselijk zijn, wanneer je werkelijk Hildegardis' bezit als een heimelijke wens in het hart had gedragen en ik, dwaas kind, was je slechts, op een zo onbegrijpelijke wijze begunstigd, in de weg getreden!"

"Wees rustig, Edje," lachte de Denenheld, "op mijn woord als ridder, mijn zinnen en verlangen geldt niet jouw schone Hildegardis. Veel meer dan ooit fonkelt mij Aslauga's gouden beeltenis in het hart. Doch hoor toe, wat ik je zal vertellen.

Toen wij net op de baan samenkwamen, o, had ik woorden om voor jou uit te drukken hoe het geschiedde! Omgeven, omfonkeld, verblind was ik door Aslauga's gouden lokken, waarin ik plotseling zweefde. Ook mijn edele ros moet de verschijning gezien hebben, want ik voelde hoe het onder mij aarzelde en steigerde. Jou zag ik niet meer, de wereld niet meer, alleen nog Aslauga's engelengelaat gans dicht voor mij, glimlachend, bloeiend als een bloem in de zee van de zonnelichten die om haar heen zwommen. De zintuigen lieten mij in de steek. Pas toen je mij van onder het paard optilde, werd ik mijzelf wederom gewaar en wist thans ook in grote vreugde dat zijn eigen beste wil mij ter aarde had gestort. Doch zeldzaam afgemat voelde ik mij, veel meer dat het simpele afwerpen mij had kunnen doen. En tegelijk kwam het mij voor, alsof de gebiedster mij zeer spoedig op een verre zending zou uitsturen. Ik ijlde om uit te rusten in mijn vertrek en een diepe slaap omving mij dadelijk.

Daarop kwam Aslauga in de droom tot mij, koninklijker gesierd dan ooit, ging zitten aan het hoofdeinde van mijn leger en zei: 'IJl om je te sieren in alle pracht van je zilveren wapens, want je bent niet slechts een bruiloftsgast, je bent ook de …'

En nog voordat zij kon uitspreken, was zij voort gezucht in mijn droom en ik ondervond een grote ijl om haar aardige bevel genoegen te doen en was zeer verheugd. Doch thans, in het midden van het feest zelf, kom ik mij zo eenzaam voor, als nog nimmer in mijn leven en kan het zeer niet nalaten te bezinnen over hetgeen de afgebroken rede van de gebiedster eigenlijk wilde verkondigen."

"Je hebt een veel hoger gemoed, Frode, dan ik," zei Edwald na enige zwijgen, "en ik kan je daarom in je vreugde niet navliegen. Zeg mij echter, heb je er nimmer een grotere pijn van ervaren, dan dat je een zo verre gebiedster dient, ach, een gebiedster die voor jou immer onzichtbaar is!"

"Nee, Edwald, dat niet", antwoordde Frode met zalig fonkelende blikken. "Terwijl ik toch weet, dat zij mijn dienst niet versmaadt, en toch word ik zo nu en dan verwaardigd haar te aanschouwen. O, ik ben een bovenmatig gelukkige ridderman en zanger!"

"En niettemin jouw zwijgen heden, jouw droeve aanzien?"

"Droef niet, beste Edje, slechts zo echt innig, zo echt diep uit het hart komend en zo zeldzaam onbegrepen daarbij. Doch datgene, zoals alles wat ik heb, welt immers op uit de woorden en geboden van Aslauga. Hoe kon het dan niet iets fraais zijn en tot een zeer heerlijk doel voeren?"

Een knaap, die hen nageijld was, meldde, dat men op de hertogelijke bruidegom wachtte met de fakkeldans, en Edwald vroeg zijn vriend bij het terugkeren of hij zich mede in de feestelijke rijen wilde begeven, direct achter hem en Hildegardis. Frode zegde het met een vriendelijke hoofdknik toe.

Zestiende hoofdstuk.

De hoorns en hobo's verhieven reeds hun feestelijke klank. Edwald ijlde om zijn schone bruid de hand te bieden en terwijl hij met haar in het midden van de prachtige zaal voortschreed, vroeg Frode de volgende der edele vrouwen, zonder haar verder aan te kijken, om haar hand voor de fakkeldans en nam met haar de eerste plaats direct na het bruidspaar in.

Doch wat ging er door hem heen, toen van zijn partner een licht begon uit te stralen waarvoor de fakkel in zijn linkerhand zijn schijn verloor! Nauwelijks waagde hij in de zoete, schuwe hoop zijn blik naar de dame te wenden, en toen hij het niettemin deed, werden al zijn koenste wensen en verlangens vervuld. Met een oplichtende bruidskroon van groene edelstenen getooid, danste Aslauga in feestelijke lieflijkheid naast hem en straalde hem vanuit de zonnelichten van haar gouden lokken met de hemelse gelaatstrekken bezielend toe.

De toeschouwers eromheen vermochten verbaasd geen oog van het wonderbare paar af te wenden. De held, in zijn heldere zilveren uitrusting, met de hoog opgeheven fakkel in de hand, ernstig en blij en afgemeten naar binnen schrijdend, als gold het een diep geheime wijding; de gebiedster naast hem, meer zwevend dan wandelend, lichten van haar gouden lokken uitzendend, zodat men haast mocht geloven dat de dag de nacht binnen scheen, en waar een blik door al die rijke flonkering tot aan haar gelaat reikte, hart en zinnen met het wonderzoete lachen van de ogen en van de mond verheugend.

Tegen het einde van de dans boog zij zich vriendelijk en vertrouwelijk fluisterend naar Frode over, en met de laatste tonen van de hoorns en hobo's was zij verdwenen.

Geen van de nieuwsgierigen had moed genoeg om de Denenridder naar zijn danseres te vragen. Hildegardis scheen de vreemdeling in het geheel niet opgemerkt te hebben. Doch kort voor het slot van het feest naderde Edwald zijn vriend, zacht vragend: "Was het …?" "Ja, beste jongeling," antwoordde

Frode, "jouw huwelijksdans is door de aanwezigheid van de reinste schoonheid verheerlijkt geworden die men ooit in alle landen heeft waargenomen. Ach, en wanneer ik haar fluisteren goed vernomen heb, zul je mij nimmermeer zien zuchten en naar de grond staren. Doch nauwelijks waag ik het te hopen. Thans goede nacht, beste Edje, goede nacht. Zo vroeg als ik mag, zul je alles ervaren."

Zeventiende hoofdstuk.

Nog waaiden rond Edwalds hoofd lichte, vrolijke ochtend-dromen, toen het hem voorkwam alsof een heldere lichtglans rond zijn hoofd oplichtte. Hij dacht aan Aslauga, doch het was Frode wiens gouden lokkenhelm thans niet minder zonnig fonkelde als het golvende haar van de gebiedster. "Ei," dacht Edwald in zijn droom, "hoe is mijn beste wapenbroeder zo fraai geworden?" En Frode zei tegen hem: "Ik zal je iets voorzingen, Edje; zacht, zeer zacht, zodat Hildegardis er niet door ontwaakt. Hoor slechts toe:

"Zij is gekomen, helder als de dag,
Daar, waar haar ridder in de sluimering lag.
Zij hield in haar lichtwitte hand
Een speelwerk, als een maangouden band;
Dat sloeg zij om heur haar en om het zijne
En zong daar tussenin: wij twee zijn één.
Er omheen lag donker de wereld en arm,
Daarop hief zij hem op in haar arm,
Daarop stond hij in een zoete tuin.
De engelen noemden die het paradijs."[21]

"Zo fraai heb je in je leven niet gezongen", sprak de dromende jongeling.

"Dat geloof ik wel, Edje," zei Frode glimlachend en verdween.

Doch Edwald droomde maar door en nog vele gezichten trokken aan hem voorbij, alle van een zeer vriendelijke aard, zonder echter dat hij ze zich had kunnen herinneren, toen hij reeds ver in de dag de glimlachende ogen opsloeg. Slechts Frode en zijn wonderbare lied stonden hem helder voor de geest. Hij wist nu wel dat zijn vriend gestorven was, doch hij kon er geen smart om ondervinden, wel voelend hoe het reine helden- en zangershart slechts in de paradijstuin de ware

[21] Het origineel heeft het rijmschema aabbccddee.

vreugde kon vinden en in het zalige spel met de hoge geesten van de oudheid. Zachtjes sloop hij weg van de sluimerende Hildegardis en naar het vertrek van de dode. Hij lag op het rustbed, bijna zo fraai als hij in de droom verschenen was, en de gouden helm op zijn hoofd hield een wonderbaar stralende haarlok omvangen. Daarop maakte Edwald op gewijde bodem een fraai gelegen, prachtig graf, riep de kapelaan van het slot erbij en droeg met diens hulp zijn beste Frode erin.

Hij kwam terug, net toen Hildegardis ontwaakte. En toen zij, door zijn feestelijke opgewektheid in deemoed verbaasd, hem vroeg waar hij zo vroeg geweest was, antwoordde hij lachend: "Ik heb het lijk van mijn van harte beminde Frode begraven, die in deze nacht naar zijn goudlokkige gebiedster gegaan is." Daarop vertelde hij Hildegardis de ganse geschiedenis van Aslauga's ridder en bleef in ongestoorde, milde vreugde, hoewel ook een geruime tijd lang nog iets stiller dan voorheen.

Dikwijls vond men hem zitten op het graf van zijn vriend en het volgende liedje zingen bij de citer:

"Aslauga's held,
Wat is het fraai dansen
Bij de tonen van de sterren,
In het geflonker van het gouden bosschage!
Zend onze wereld
Uit je hoogten
Menig hemellicht,
Menig droomgezicht,
Aslauga's beste ridder!"[22]

[22] Het origineel heeft geen echt rijmschema.